

A magyar középiskolák eredményességi mutatói

Neuwirth Gábor

■ A hazai középiskolák eredményességi, rangsorolási vizsgálatai több évtizedes múltra tekintenek vissza. Az iskolák érettségizett diákjainak felvételi sikeressége az egyik legközérthetőbb módon értékeli jelentkezőik számára oktatásuk hatékonyságát. Az országos rangsor népszerűségét és ismertségét is köszönheti ennek a mutatónak, diákok, szülők, középiskolai igazgatók és szaktanárok más-más okból, de egyforma izgalommal várják minden év tavaszán a legfrissebb eredmények közzétételét. Fontos azonban megjegyezni: ahogy a felsőoktatási, úgy a középiskolai rangsorok is több szempont alapján közelítenek az oktatási intézményekhez. Jelen írás aktuális adatsorokon keresztül mutat rá az értékelés további lehetőségeire. ■

A középiskolákban folyó munka minősége, eredményessége, hatékonysága számos szempontból elemezhető. Ezen vizsgálatok egyik típusa objektív mutatók (indikátorok) alapján, számok segítségével kísérli meg megmutatni az egyes oktatási intézmények, iskolacsoportok néhány jellemzőjét, illetve hogy a velük szemben támasztott követelményeket milyen mértékben képesek teljesíteni – bár természetesen nem mérhető minden ily módon.

Mégis több irányból érzékelhető igény van erre:

- a *tanulók és szüleik* ismerni akarják azoknak az iskoláknak az értékeit, amelyek között választhatnak, amikor a továbbtanulásról döntenek;
- az *iskolák vezetői és a pedagógusok* szeretnék tudni, hogy saját maguk és a tantestület erőfeszítései milyen eredményeket hoznak a többi iskolához viszonyítva;
- az *iskolákat irányító szervek* objektív ismérvek alapján akarják meghozni az iskolákra vonatkozó döntéseiket.

A középiskolák összehasonlítása objektív módon azonban nehéz, szinte lehetetlen feladat. Az iskolákkal szemben támasztott igények ugyanis nagyon sokrétűek, ugyanakkor az eredmények mérésének lehetőségei korlátozottak, hiszen az oktató- és a nevelőmunka hatásai a tanulói

agyakban és szívekben mutatkoznak meg, így ezek változásai nehezen vagy nem tárhatók fel, és nem is hasonlíthatók össze.

Szinte járhatatlan útnak tűnik a tanárok és az iskolák oktató-nevelő munkájának közvetlen megfigyelése, hisz ez elsősorban a tantermek zárt ajtóinak mögött folyik, de ha az osztályokban videokamerák lennének elhelyezve, akkor sem lehetne olyan „versenybírókat” találni, akik képesek lennének összehasonlítani a látottakat. A kutatási tapasztalatok alapján a legalkalmasabb eszköz, ha az oktató- és a nevelőmunkát a legjobban mérhető *eredmények* tükrében vizsgáljuk, azaz azt mérlegeljük, hogyan szerepelnek a középiskolák tanulói olyankor, amikor valamilyen módon összehasonlíthatjuk tudásukat, produkcióikat. Ilyen lehetőséget elsősorban a felsőoktatási *felvételi eljárás eredményei, a kétszintű érettségi, az országos kompetenciateljesítési vizsgák és a középiskolák különböző versenyei* biztosítanak.

Az eddigi vizsgálatok rövid ismertetése

Hazánkban 1967 és 1994 között évenként megjelentettük a *Középiskolák felvételi vizsgaeredményei a felsőoktatási intézményekben* című kiadvány köteteit, amelyek 1987 óta tartalmazták a középiskolák néhány felvételi *eredményességi mutatóját*. E mutatók 1992 óta kibővültek a felvételi írásbeli pontátlagaival. Az 1980-as évek közepétől elkezdődött az Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyek (OKTV), az Országos Szakmai Tanulmányi Versenyek (OSZTV) és az egyéb középiskolai versenyek adatainak gyűjtése, és sikerült – igaz, több hiányossággal – létrehozni egy 1986-tól idősorosan csoportosított adatbázist.

Az adatbázis létrejötte 1994 után lehetővé tette egy új kutatási feladat kitűzését: a magyar középiskolák fejlődési jellemzőinek vizsgálatát objektív ismérvek alapján. Az elemzés azonban ekkor még csak ezen eredményességi mutatók bázisán történhetett.

1996-ban felmerült az igény, hogy ezeket az eddigi *kimeneti adatokat* vessük össze a *bemeneti adatokkal*: a középiskolát kezdő 9. évfolyamos tanulók *szociális és tanulmányi mutatóival*. Először az 1999/2000-es tanévben sikerült ezekre az adatokra irányuló felmérést végeznünk, s ez egyben lehetőséget biztosított újabb összefüggések feltárására is, nevezetesen a középiskolák összehasonlítására a tanulmányaikat kezdő tanulók összetétele és az azokat befejező diákok elért eredményei alapján. Az elmúlt tanévben készült el a 15. hasonló felmérés.

A vizsgálatok 2005 óta kiterjedtek a kétszintű érettségi eredményeinek vizsgálatára és a néhány éve folyó országos kompetenciateljesítési vizsgák eredményességi mutatóinak elemzésére.

A Művelődési és Közoktatási Minisztérium 1995 novemberében adta meg a kutatónak az első megbízást az adatok további gyűjtésére és rendszerezésére. 1998-ig a minisztérium, majd az Országos Közoktatási Intézet (jelenleg az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet – OFI) indított évente újabb projektet az adatbázis kiegészítésére, illetőleg a kutatás kiszélesítésére. E megbízások alapján készült el 1996 óta 1-1 kutatási jelentés, majd ezekből évente 1-1 kötet *A középiskolai munka néhány mutatója* címen, amelyet minden középiskola és érdekelt irányító szerv megkapott. Az utolsó három évben – anyagi lehetőségek hiányában – erre nem volt lehetőség, de az OFI honlapján az adatok nagy része megtalálható.

1. táblázat. A kutatás során eddig kiépített OKI-adatbázis teljességének mértéke

Adatcsoport	Adatcsoportok (versenyek) száma	Időszak	Az adatállomány teljességének mértéke %
OKTV	25	1986–2010	100,0
OSZTV	108	1986–2010	92,8
Egyéb országos versenyek	79	1986–2010	97,1
<i>Összes verseny</i>	<i>212</i>	<i>1986–2010</i>	<i>96,9</i>
Felvételi vizsga	5 x 13	1991–2004	100,0
Érettségi vizsga	2	2005–2009	100,0
9. osztályok felmérése	1	2000–2010	100,0

A rendelkezésre álló nagy mennyiségű adat (lásd 1. táblázat) segítségével az intézmények mutatói összehasonlíthatóvá válnak, vizsgálni lehet időbeli alakulásukat egyenként vagy akár területi, megyei, település- és iskolatípus, illetőleg iskolafenntartó szerinti bontásban, illetve ezek több szempontú elemzése is elvégezhető. Ezáltal lehetőség nyílik a középiskolai oktatás egészének fejlődésére vonatkozó következtetések levonására is. Ily módon a különböző versenyek eredményei alapján 212, a felsőoktatási felvételek és az érettségik adatai szerint további 67, összesen 279 mutató állítható össze. Ilyen nagyszámú indikátor természetesen nem publikálható egy nyomtatott kiadványban, az érdeklődők a www.ofi.hu internetes címen érthetik majd el a számítógépes adatállományokat (az adatbázis rögzítése folyamatban van).

Az eredményességi mutatók (indikátorok)

A vizsgálatok lehetővé teszik, hogy a középiskolai munkát

- a felsőoktatási felvételi eljárás mutatószámainak;
- a kétszintű érettségiknek;
- néhány, nagy tömegeket megmozgató országos középiskolai verseny eredményeinek tükrében elemezzük.

A felsőoktatási felvételek adatai

A felsőoktatási felvételek eredményei alapján a következő mutatókat képeztük:

A) Létszámokkal összefüggő adatok (százalékban)

1. A felsőoktatásba felvettek számát (F) a 12. évfolyam tanulólétszámához (L) viszonyítva, továbbiakban F/L táblázat.

2. A felsőoktatásba felvettek számát (F) a felvételre jelentkezettek (J) számához viszonyítva, továbbiakban F/J táblázat.
3. A felsőoktatásba jelentkezők számát (J) a 12. évfolyam tanulólétszámához (L) viszonyítva, továbbiakban J/L táblázat.
4. A felsőoktatásba jelentkezők nyelvvizsgálóinak számát (NY) a felsőoktatásba jelentkezők létszámához (J) viszonyítva, továbbiakban NY/J táblázat.
5. A felsőoktatásba felvettek nyelvvizsgálóinak számát (NY) a felsőoktatásba felvettek létszámához (F) viszonyítva, továbbiakban NY/F táblázat.
6. A felsőoktatásba jelentkezők középfokú nyelvvizsgálóinak számát (NYK) a felsőoktatásba jelentkezők létszámához (J) viszonyítva, továbbiakban NYK/J táblázat.
7. A felsőoktatásba felvettek középfokú nyelvvizsgálóinak számát (NYK) a felsőoktatásba felvettek létszámához (F) viszonyítva, továbbiakban NYK/F táblázat.
8. A felsőoktatásba jelentkezők felsőfokú nyelvvizsgálóinak számát (NYF) a felsőoktatásba jelentkezők létszámához (J) viszonyítva, továbbiakban NYF/J táblázat.
9. A felsőoktatásba felvettek felsőfokú nyelvvizsgálóinak számát (NYF) a felsőoktatásba felvettek létszámához (F) viszonyítva, továbbiakban NYF/F táblázat.
10. A tudomány-, a gazdasági, az orvostudományi és a művészeti egyetemekre felvettek számát (F1) a 12. évfolyam tanulólétszámához (L) viszonyítva, továbbiakban F1/L táblázat.
11. A tudomány-, a gazdasági, az orvostudományi és a művészeti egyetemekre felvettek számát (F1) a felvételre jelentkezettek (J) számához viszonyítva, továbbiakban F1/J táblázat.
12. A műszaki és az agráregyetemekre felvettek számát (F2) a 12. évfolyam tanulólétszámához (L) viszonyítva, továbbiakban F2/L táblázat.
13. A műszaki és az agráregyetemekre felvettek számát (F2) a felvételre jelentkezettek (J) számához viszonyítva, továbbiakban F2/J táblázat.
14. A főiskolákra felvettek számát (F3) a 12. évfolyam tanulólétszámához (L) viszonyítva, továbbiakban F3/L táblázat.
15. A főiskolákra felvettek számát (F2) a felvételre jelentkezettek (J) számához viszonyítva, továbbiakban F2/J táblázat.

A fenti 15 féle táblázat elkészítéséhez az 1991–2009. évekre vonatkozóan gyűltek össze az adatok.

B) A felvételi írásbeli dolgozatok átlagpontjai

Négy mutató készült az 1992–2004¹ években megírt közös és egységes írásbeli vizsgák átlageredményeiből. Ezek:

16. Az érettségi évében felvételizők átlagai az összes felsőoktatási felvételi írásbeli vizsgán.
17. Az érettségi utáni évben felvételizők átlagai az összes felsőoktatási felvételi írásbeli vizsgán.
18. Az érettségi évében felvételizők átlagai 14 vizsgatárgy² esetében.
19. Az érettségi utáni évben felvételizők átlagai 14 vizsgatárgy esetében.

¹ A felvételi írásbeli vizsgákat 2004-ben tartották meg utoljára, ezek helyett 2005-től a kétszintű érettségi vizsgák alapján veszik fel a tanulókat a felsőoktatásba.

² A vizsgatárgyak a következők: angol, biológia, fizika, földrajz, francia, kémia, közgazdaságtan, magyar nyelv és irodalom, matematika, német, olasz, orosz, spanyol, történelem.

Nem egyenértékűek a táblázatok abból a szempontból, hogy miként minősítik az iskolák továbbtanulásra felkészítő munkáját. E tekintetben többféle megítélés lehetséges, a következő mondatok a kutatást végző – vitatható – véleményét tükrözik.

A felvételi létszámokra és az írásbeli dolgozatokra vonatkozó mutatók közül az utóbbiak jelzik megbízhatóbban a középiskolai tanítás eredményességét, mert ezek a megszerzett ismeretek, tudás szintjét mérik.

A létszámokra vonatkozó 15 mutató közül az iskolák felsőoktatásra felkészítő munkájának hatékonyságát legjobban az F/L mutató (a száz 12. évfolyamos tanulóból felvettek száma) jellemzi. Ez tükrözi ugyanis, hogy a tanulók hány százalékát teszi az iskola a továbbtanulásra fogékonyra és alkalmassá, illetve irányítja olyan felsőoktatási intézménybe, ahol felvételi esélyei a legjobbak. Ez a mutató nagymértékben függ attól, hogy a tanulók olyan felsőoktatási intézménybe jelentkeznek-e, amelybe a felvétel feltételei a legkedvezőbbek számukra. Ismeretes, hogy vannak olyan felsőoktatási intézmények, amelyek csak a minimális felvételi követelményeket támasztják. Ha a középiskola ilyen intézményekbe irányítja gyengébb tanulóit, javíthatja ezt a mutatóját.

Sokan tartják fontosnak az F/J mutató (a száz jelentkezőből felvettek száma) jelzéseit. Ez kétségtelen előnyösebb olyan iskolatípusok esetében, amelyeknek nem elsődleges feladata a továbbtanulásra való felkészítés (szakközépiskola, vegyes iskola). Azonban az ilyen alapon készült rangsorok súlyos hibája, hogy például jobb helyezési számot ad azoknak az iskoláknak, amelyeknek csak néhány tanulója jelentkezett a felsőoktatásba, ha azokat felvették (korábban akár felvételi vizsga nélkül, csak a középiskolai osztályzatok alapján is), mint azoknak, amelyeknek valamennyi tanulója jelentkezett (akár a legnagyobb presztízsű felsőoktatási intézményekbe), de közülük akár csak egyet nem vettek fel.

Nem helyes sem az F/L, sem az F/J mutatók esetében összehasonlítani a gimnáziumi és a szakközépiskolai osztályokban végző tanulókat. Ezeket a mutatókat ugyanis úgy képezzük, hogy az érettségi évében felvételre jelentkezőket, illetve felvetteket vesszük figyelembe, a szakközépiskolások nagy része viszont az érettségi után a technikus fokozat megszerzéséért elvégzi a középiskolák 13. évfolyamát is, s csak azt követően jelentkezik a felsőoktatásba. Ezért is készülnek külön iskolasorrendek a gimnáziumokra és a szakközépiskolákra vonatkozóan. A vegyes (gimnáziumi és szakközépiskolai osztályokat is tartalmazó) középiskolák sorrendjeinek értékelésénél ajánlatos figyelembe venni a gimnáziumi és szakközépiskolai osztályok arányát.

A nyelvvizsgákra vonatkozó táblázatok (NY/J, NY/F, NYK/J, NYK/F, NYF/J, NYF/F) a tanulók idegen nyelvi felkészültségét jelzik. Ez a felsőoktatásba való bejutást illetően igen fontos tényező, hiszen a felsőoktatási intézmények többletpontokkal jutalmazták az államilag elismert nyelvvizsgákat. A jelentkezők közötti nyelvvizsgával rendelkezők aránya jobban jelzi a középiskolák nyelvi felkészítő munkáját, mint a felvettek közötti arány, mert utóbbiakban az is tükröződik, hogy a tanulók az egyéb tárgyak vizsgáin milyen eredménnyel szerepeltek. Ezek a mutatók azonban nemcsak az iskola felkészítő munkájára utalnak, hanem erősen függenek a családi körülményektől is. Az arányszámok kialakulásában ugyanis – az iskola felkészítő munkája mellett – jelentős a szerepe annak is, hogy a tanulók családi körülményei lehetővé teszik-e a magánúton (különórákon) való nyelvtanulást és az időszakonkénti hosszabb külföldi tartózkodást. Az elmúlt években az idegen nyelv-tudás elismerése változott a felvételi eljárásban. Míg régebben több idegen nyelv állami nyelvvizsgával igazolt ismerete emelte a többletpontok számát, addig az utóbbi években már csak két idegen nyelv tudásáért jár pluszpont. Ezért ez a mutató nem nagyon alkalmas a nyelvismeret fej-

lődésének időbeli vizsgálatára, mert most a felvételre pályázók akkor is maximum két állami nyelvvizsgát jeleznek felvételi lapjukon, ha ennél több nyelvből tettek már vizsgát.

Több középiskola bírálta a múltban az F/L táblázat jelzésértékét amiatt, hogy összemosza azokat a felsőoktatási intézményeket, amelyekbe nehéz feltételekkel, szigorú vizsgák árán lehetett bekerülni azokkal, amelyek 2005 előtt vizsgák nélkül vették fel a pályázókat. Ezért készültek el a tudomány-, a gazdasági, az orvostudományi és a művészeti egyetemekre (nehezebb felvételi feltételek, magasabb jelentkezési arányok) vonatkozó F1/L, F1/J mutatók, illetve a műszaki és az agrár egyetemekre (alacsonyabb jelentkezési arányok, alacsonyabb felvételi pontszámok) vonatkozó F2/L, F2/J mutatók. Hasonló módon összeállítottuk a főiskolákra vonatkozó F3/L, F3/J mutatókat is. Ezek az indikátorok valóban jobban differenciáltak, mint azok, amelyek együtt kezelik az összes felsőoktatási intézményt. Hiányosságuk volt viszont – minthogy egy-egy középiskolában kicsi és gyakran véletlenszerű azoknak a tanulóknak a száma, akik egy adott iskolatípusba jelentkeznek –, hogy ezek a mutatók nem mindig tekinthetők jellemzőnek, illetve differenciálatlanul kezelik a fent említett felsőoktatási intézményi csoportokat, vagyis érzéketlenek arra, hogy például a tudományegyetemen vagy a gazdasági egyetemen belül is lényeges különbség van a felvételi bekerülési feltételeket illetően.

2004-ig az írásbeli dolgozatok átlagait feltüntető táblázatok csökkentették azt a zavaró tényezőt, amely a továbbtanulási célként választott intézmények különböző felvételi követelményszintje miatt bizonytalanná tette az iskolák összehasonlítását. A közös és egységes írásbeli dolgozatokat ugyanis tárgyanként egy időpontban, azonos tételekből írták a felvételizők, és azokat egységes javítási útmutató alapján értékelték. Ezért a dolgozatírás egy nagy versenynek volt tekinthető, amelyben évenként az iskolák tanulóinak legjobbjai („válogatott csapata”) vettek részt. Ezek a mutatók – együtt vizsgálva az OKTV és az egyéb versenyek tantárgyi táblázataival – jelzik, hogy az elit- és a tömegképzés az egyes iskolákban az adott tantárgyban milyen eredmények produkálására képes. Figyelembe kell azonban vennünk azt is, hogy a felvételizők egy jelentős része nem írt felvételi dolgozatot, hiszen ez több intézménycsoportban nem volt kötelező, illetve a legjobbak felmentést kaptak a felvételi vizsga alól.

2005 óta a felvételi írásbeli dolgozatok helyett a kétszintű érettségi százalékos eredményei alapján döntenek a felvételekről. Ezek már minden felvételizőre kiterjednek, de az írásbeli érettségi dolgozatok tartalmának eltérő jellege miatt csak fenntartások mellett vehető össze a korábbi írásbeli dolgozatok eredményeivel.

A felvételi mutatók értékelésénél arra is gondolnunk kell, hogy a vizsgált másfél évtizedben a felvételi eljárás jelentősen megváltozott. Az érettségi és felvételi rendszer kapcsolatának változása, az előnyben részesítési kedvezmények bevezetése, a felvételi arányok nagymértékű változása, a pontozási módszerek divergálása, majd az utóbbi években az eltérések csökkenése indokoltá teszi, hogy az idősorokat több mutató esetében fenntartásokkal kezeljük.

A középiskolák általános képzésének eredményessége elsősorban azzal mérhető, hogy hány diák jut be a felsőoktatásba, de a felvételi vizsgáknak (érettséginek) az elmúlt öt évre vonatkozó háromszázezernél több adata többféle szempontból teszi lehetővé az iskolák csoportosítását. Az évenkénti közel ezer középiskolára vonatkozó, hatvanezer adat jellemző a középiskolások teljesítményére, ezért alkalmas általános tanulságok levonására. A felsőoktatási intézményekbe való bejutásra minden középiskolából a legjobban felkészült tanulók pályáznak, ezek számából, arányából és teljesítményéből nagy biztonsággal lehet következtetni az egyes középiskolákban és azok csoportjaiban folyó munka minőségére, a tanulók továbbtanulási esélyeire.

Négy eredményességi mutató részletesebb ismertetése

A továbbiakban közöljük a legsikeresebb középiskolák eredményességi mutatóit a felvételi vizsgákon részt vevők érettségi átlagpontszámai, a nyelvvizsgaarányok, a középszintű érettségik átlagos pontszámai és az országos középiskolai tanulmányi versenyeken (OKTV) elért eredmények vonatkozásában. Külön vesszük figyelembe a gimnáziumokat, a szakközépiskolákat és a mindkét iskolatípusú osztályokat tanító vegyes középiskolákat, mert a gimnáziumok fő feladata a továbbtanulásra való felkészítés, a szakközépiskolák ezzel egyenértékű feladata egyben egy szakmára való felkészítés is.

Mind a négy mutató a 2005–2009 közötti évekre vonatkozik, egy évre vonatkozó mutatókból ugyanis nem helyes megítélni a középiskolákat, hiszen – különösen az 1-2 osztályt tanító, kis létszámú iskolák esetében – nagy a véletlen szerepe a tanulói összetétel tekintetében.

A 2. táblázatban csak azok az iskolák láthatók, amelyeknek tanulói legalább egy mutató esetében kiváló és egy másik mutatót tekintve jó eredményt értek el.

Ebben az öt évben jelentősen változott az iskolák száma (több iskola megszűnt, több összeolvadt), a 2008/2009-es tanévben nyilvántartott 974 középiskolából 355 volt gimnázium, 417 szakközépiskola és 202 vegyes középiskola. A fentiek alapján a **gimnáziumi** csoportban 36 kiváló, 54 jó és 178 közepes iskolát találtunk, a **szakközépiskolák** között kiválónak 42, jónak 63, közepesnek 178 iskola bizonyult és a vegyes középiskolák csoportjában kiváló körülbelül 20, jó 30, közepes 100 iskola volt. Az OKTV más megítélés alá esik, mert e versenyen ebben az öt évben 386 iskola tanulói értek el jobb eredményeket – és ezek többsége gimnázium. Hangsúlyozzuk, hogy az iskolákat nem szabad az elért eredmények alapján sorba rendezni. A 4 kiváló eredményt vagy a 3 kiváló, 1 jó eredményt elérő iskolát vagy a 2 kiváló, 2 jó eredményt elérő iskolát lényegében azonos színvonalúnak helyes minősíteni. Vannak olyan iskolák, amelyek az egyes mutatók tekintetében sokkal jobb eredményt értek el, mint a táblázatban látható intézmények, de a többi mutató vonatkozásában nem voltak olyan sikeresek, hogy a táblázatba kerülhessenek.

A 2. táblázatban 96 iskola szerepel (az összes iskolák 10%-a), ezek közül 45 gimnázium (az iskolatípus 17,9%-a), 33 szakközépiskola (7,9%) és 19 vegyes középiskola (10%). Az arányok eltérésének az oka, hogy az OKTV-ken a szakközépiskolák tanulói kevés tantárgyból indulhatnak, számukra az OSZTV-ken való részvétel lehetséges.

A vizsgált négy mutató

A felvételi arány (F/L) mutató azt jelzi, hogy száz nappali érettségiző osztályt elkezdő tanulókból (L) hány nyert felvételt valamelyik hazai felsőoktatási intézménybe.³ E mutató ellenőrzése most van folyamatban, így lehetséges, hogy néhány intézmény felvételi aránya a jövőben téves adat-szolgáltatás miatt korrekcióra szorul.

A nyelvvizsgaarányok (NY/J) esetében a 2005–2009 közötti években felvételre jelentkezők nyelvvizsgálatainak számát (NY) viszonyítjuk a jelentkezők számához (J). Ez is csak az adott évben nappali tagozaton érettségizőkre vonatkozik.³

³ Néhány kizárólag egyházi képzést indító intézmény és hazánkban működő külföldi intézménybe felvett érettségiző sajnos nincs figyelembe véve, mert ők nem az országosan egységesített nyomtatványon jelentkeznek.

Az érettségi átlagpontszámok esetében a felvételi vizsgákon részt vevők eredményei láthatók. E táblázat a 2005–2009 közötti évek középszintű érettségi vizsgáinak átlagpontszámait tartalmazza. Ez előnytelen lehet azoknak az iskoláknak a szempontjából, ahol jelentős az emelt szintű érettségek aránya (országosan a vizsgált öt évben 4,7%), de az emelt szintű érettségek eredményei ebben az időszakban még nem jellemzik az iskolai oktatás minőségét egyrészt alacsony számuk, másrészt a felsőoktatási intézmények meglétükre vonatkozó igényei, illetve annak változtatgatása miatt.

Az OKTV-pontszámok az iskola tanulóinak az elmúlt öt évben elért eredményeit tükrözik (1. hely 15 pont, 2. hely 12 pont, 3. hely 10 pont, 4. hely 7 pont, 5. hely 6 pont... , 10. hely 1 pont, 11–19. hely 0,7 pont, 20–29. hely 0,5 pont, 30–39. hely 0,4 pont, 40–49. hely 0,3 pont). A 2005–2009 közti időszakban 386 középiskola tanulóit értek el az OKTV-n eredményeket, így összesen 12 926 pontot szereztek. Ezek a tanulók többnyire gimnáziumokba járnak, a szakközépiskolák tanulói leginkább szakmai tanulmányi versenyeken vesznek részt. Az előző három mutató vonatkozásában iskolatípusonként eltérő módon értékeltük az eredményeket, az OKTV-k tekintetében ezt nem tettük, hiszen azoknál a tárgyaknál, ahol ez lehetséges volt, a helyezések megállapításakor nem vettük figyelembe, hogy ki milyen iskolatípusban tanult. Az OKTV-k esetében a 10 pontnál kevesebbet elért iskolák eredményeit nem közöltük.

2. táblázat. A középiskolák felvételi arányai (F/L), nyelvvizsgaarányai (NY/J), középszintű érettségi átlagai és OKTV-pontszámok, 2005–2009

ISKOLA NEVE	TELEPÜLÉSE	Felvételi arány %	Nyelvvizsgaarány %	Érettségi	OKTV-pontszám
G.: Gimnázium, Sz.: Szakközépiskola, Ki.: Középiskola		F/L	NY/J	Átlagpont	
GIMNÁZIUMOK					
ELTE Radnóti Miklós G.	Budapest	91,2	94,7	87,6	594,9
Fazekas Mihály G.	Budapest	95,4	91,3	88,5	1269,9
Eötvös József G.	Budapest	84,8	95,5	83,2	133,3
Révai Miklós G.	Győr	89,6	96,7	86,1	208,6
Herman Ottó G.	Miskolc	90,0	92,4	81,6	130,0
Bolyai János G.	Szombathely	92,4	95,6	85,9	117,0
Lovassy László G.	Veszprém	83,6	91,5	82,0	182,6
Magyar–angol Tannyelvű G.	Balatonalmádi	85,2	98,4	81,5	66,4
Apáczai Csere János G.	Budapest	85,1	86,2	85,3	297,0
Szent István G.	Budapest	84,9	89,8	79,8	231,6
Trefort Ágoston G.	Budapest	85,8	92,7	85,8	87,4

Berzsenyi Dániel G.	Budapest	83,4	86,5	82,1	188,4
Veres Péter G.	Budapest	90,1	94,3	84,3	94,8
Városmajori G.	Budapest	82,7	93,0	82,9	158,4
Fazekas Mihály G.	Debrecen	83,8	82,4	82,2	248,8
Kossuth Lajos G.	Debrecen	91,9	92,2	84,4	86,6
Tóth Árpád G.	Debrecen	86,8	80,4	80,6	160,6
Kazinczy Ferenc G.	Győr	87,3	97,3	83,9	65,4
Radnóti Miklós G.	Szeged	85,1	83,7	81,8	234,7
Ságvári Endre G.	Szeged	88,0	89,4	80,9	164,6
Zrínyi Miklós G.	Zalaegerszeg	78,0	93,3	85,6	120,4
Toldy Ferenc G.	Budapest	84,3	92,0	85,0	25,2
Kölcsey Ferenc G.	Nyíregyháza	91,6	91,6	84,6	10,0
Kempelen Farkas G.	Budapest	85,8	88,8	81,6	37,5
Óbudai G.	Budapest	83,4	86,5	82,1	38,3
Bányai Júlia G.	Kecskemét	87,4	89,3	79,8	40,7
Bibó István G.	Kiskunhalas	83,8	79,4	81,0	43,0
Földes Ferenc G.	Miskolc	88,2	83,6	78,9	132,5
Bencés Gimnázium	Pannonhalma	86,8	81,9	82,3	69,0
Teleki Blanka G.	Székesfehérvár	83,4	88,0	81,8	77,5
Varga Katalin G.	Szolnok	85,9	89,2	80,7	36,9
Verseghy Ferenc G.	Szolnok	87,9	88,3	81,2	90,2
Vörösmarty Mihály G.	Érd	82,9	72,9	81,5	128,5
Magyarországi Németek ÁMK	Baja	80,0	100,6	71,8	106,8
Német Nemzetiségi G.	Budapest	72,9	99,5	81,4	56,5
Krúdy Gyula G.	Nyíregyháza	92,6	88,6	86,0	28,8
Török Ignác G.	Gödöllő	82,2	93,7	81,3	26,4
Szlovák Tanítási Nyelvű G.	Budapest	25,8	74,2	82,9	107,0
Nagy Lajos G.	Szombathely	85,1	83,4	81,8	–

Karinthy Frigyes G.	Budapest	75,1	94,2	80,5	99,1
Koch Valéria Ki.	Pécs	78,7	100,0	74,4	95,2
Piarista Gimnázium	Budapest	80,6	87,3	81,7	88,7
Németh László G.	Budapest	87,9	87,9	77,8	53,2
Árpád Gimnázium	Budapest	85,1	88,2	78,8	20,9
Veres Pálné G.	Budapest	82,1	87,7	83,0	26,2
SZAKKÖZÉPISKOLÁK					
Puskás Tivadar Technikum	Budapest	73,7	40,9	75,4	188,8
Boronkay György Ki.	Vác	62,7	64,8	77,6	134,4
Károlyi Mihály Sz.	Budapest	37,2	67,1	74,6	132,8
Széchenyi István Sz.	Békéscsaba	64,2	70,3	75,1	40,5
Hunfalvy János Sz.	Budapest	45,3	79,3	72,1	17,0
Mechwart András Sz.	Debrecen	63,1	50,6	73,1	28,5
Jedlik Ányos Ki.	Győr	57,1	77,1	76,9	22,5
Széchenyi István Sz.	Nyíregyháza	66,0	43,7	76,1	42,9
Deák Ferenc Sz.	Győr	43,0	57,1	73,4	–
ÁFEOSZ Sz.	Kecskemét	55,9	57,0	70,1	–
Berzeviczy Gergely Sz.	Miskolc	41,8	79,5	74,2	–
Sipkay Barna Ki.	Nyíregyháza	40,3	42,4	73,2	–
Csány László Sz.	Zalaegerszeg	56,3	57,0	75,2	–
Andrássy György Sz.	Eger	44,1	50,8	69,9	25,5
Wigner Jenő Ki.	Eger	40,4	36,7	71,2	21,0
II. Rákóczi Ferenc Sz.	Kiskunhalas	51,6	34,3	71,1	16,2
Veszprémi Közgazdasági Sz.	Veszprém	39,0	41,8	72,5	11,0
Újpesti Két Tanítási Nyelvű Sz.	Budapest	28,6	57,5	68,2	–
Ceglédi Szakközépiskola	Cegléd	44,5	30,3	67,3	–
Bethlen Gábor Sz.	Debrecen	42,0	32,0	71,2	–
Széchenyi István Sz.	Komárom	42,2	31,0	72,3	–
Horváth Boldizsár Sz.	Szombathely	31,1	52,8	76,8	–
Keresk. és Vend. Sz.	Szombathely	17,5	71,0	74,4	10,0

Vocational Academy Sz.	Győr	55,9	90,0	63,8	–
Baross Gábor Sz.	Győr	25,4	67,1	70,5	–
I. Géza Király Sz.	Vác	23,6	40,7	70,4	–
Gépészeti és Szám.techn. Sz.	Békéscsaba	47,1	28,5	66,5	40,5
Neumann János Sz.	Budapest	39,0	37,7	72,3	–
Nádasdy Tamás Sz.	Csepreg	31,7	27,7	72,6	–
Pálffy Miklós Sz.	Győr	30,0	63,4	67,6	–
Közgazdasági Szakközépiskola	Hajdúszoboszló	34,4	26,8	73,1	–
Fáy András Sz.	Miskolc	40,1	50,7	68,5	–
Bláthy Ottó Sz.	Miskolc	43,0	21,6	65,8	30,7
VEGYES KÖZÉPISKOLÁK					
Neumann János Ki.	Eger	81,0	78,8	78,7	159,5
Batthyány Lajos G. és Sz.	Nagykanizsa	73,8	74,8	78,0	117,9
Illyés Gyula G. és Sz.	Budaörs	73,7	94,4	82,0	34,9
Premontrei Szent Norbert G. és	Gödöllő	78,1	84,1	85,0	66,0
Babits Mihály G. és Sz.	Pécs	68,3	77,8	77,9	68,1
Tóparti G. és Sz.	Székesfehérvár	72,7	82,3	84,3	60,0
Xántus János Ki.	Budapest	64,9	99,3	75,3	15,5
Lóczy Lajos G. és Sz.	Balatonfüred	76,0	78,1	75,4	–
Illyés Gyula G. és Sz.	Dombóvár	65,8	63,5	71,8	33,9
Krúdy Gyula G. és Sz.	Győr	59,5	82,3	77,5	30,7
Lauder Javne Ki.	Budapest	61,3	73,6	72,0	19,5
Gárdonyi Géza G. és Sz.	Eger	69,7	53,0	76,7	17,4
I. Béla G. és Sz.	Szekszárd	72,6	66,0	74,6	18,5
Munkácsy Mihály G. és Sz.	Kaposvár	63,4	66,4	72,4	–
Alternatív G. és Sz.	Budapest	77,2	87,7	69,9	14,1
Friedrich Schiller G. és Sz.	Pilisvörösvár	49,9	93,0	70,7	23,2
Mikszáth Kálmán G. és Sz.	Pásztó	53,5	83,2	73,4	19,7
Tiszaparti G. és Sz.	Szolnok	75,9	60,6	74,3	–
Széchenyi István Sz. és G.	Százhalombatta	46,3	49,4	76,4	–

 Kiváló (az adott iskolacsoport 10%-a)

 Jó (az adott iskolacsoport 15%-a)

 Közepes (az adott iskolacsoport következő 50%-a)

 Gyenge (az adott iskolacsoport következő 15%-a)

Nem szerepelnek a 2. táblázatban azok az iskolák, amelyek egy mutatót tekintve kiválóak ugyan, de a másik három mutató esetében közepesek vagy gyengék. Igen jó teljesítmény akár egy mutató tekintetében a legjobb 10%-ot elérni, ezért a következőkben ezeket az iskolákat is felsoroljuk.⁴

3. táblázat. A nyelvvizsgaarányok (NY/J) vonatkozásában kiváló középiskolák

Gimnáziumok		Szakközépiskolák		Vegyes középiskolák	
Belvárosi G.	Békéscsaba	Berzeviczy G. Sz. és G.	Budapest IV.	Bródy Imre G. és Sz.	Ajka
Budapesti Osztrák I.	Budapest I.	Fáy András Sz.	Budapest IX.	Temesvári Pelbárt G.	Esztergom
Szabó Lőrinc G.	Budapest II.	Gundel Károly Ki.	Budapest IX.	Erkel Ferenc G.	Gyula
B.M.E.Nemzetközi Ki.	Budapest XI.	II. Rákóczi Ferenc Ki.	Budapest VII.	Berzsenyi Dániel G., Sz.	Marcali
Deutsche Schule	Budapest XI.	Vend. Idegenforg. és Ker. Sz.	Budapest VII.	Tömörkény I. G. és Sz.	Szeged
Károlyi Mihály G.	Budapest XIX.	Ganz Ábrahám Sz.	Budapest XIX.	Eötvös József G.	Tata
Miroslav Krleža G.	Pécs	Trefort Ágoston Sz. és G.	Budapest XIX.	-	-
Vetési Albert G.	Veszprém	Kossuth Lajos Ki.	Budapest XXI.	-	-
-	-	Keresk., Id.forg. és Vend. Sz.	Pécs	-	-
-	-	Táncsics Mihály Sz.	Salgótarján	-	-

4. táblázat. A középszintű érettségi átlagpontszámai esetében kiváló középiskolák

Gimnáziumok		Szakközépiskolák		Vegyes középiskolák	
III. Béla G.	Baja	Arany János Sz.	Budapest VII.	Temesvári Pelbárt G. és Sz.	Esztergom
Pásztorvölgyi G.	Eger	Közgazdasági Sz.	Budapest X.	Erkel Ferenc G. és Sz.	Gyula
Batthyány K. és G.	Sziget-szentmiklós	Vásárhelyi Pál Sz.	Budapest XXI.	-	-
-	-	Bolyai Sz.	Mosonmagyaróvár	-	-

⁴ A felvételi arány (F/L) mutató ellenőrzése most van folyamatban. Mivel lehetséges, hogy néhány intézmény felvételi aránya a jövőben téves adatszolgáltatás miatt korrekcióra szorul, a csak ebben a tekintetben kiváló iskolák táblázatát itt nem jelentetjük meg.

5. táblázat. 100 pont feletti OKTV-pontszámokat szerző kiváló középiskolák

N. Bălcescu G.	Gyula
Leőwey Klára G.	Pécs
Szerb Tanítási Nyelvű G.	Budapest
Szent László G.	Budapest
Avasi G.	Miskolc
Horvát G.	Budapest
Szilágyi Erzsébet G.	Budapest
Kölcsey Ferenc G.	Budapest

Óvjuk az olvasót attól, hogy az iskolákat csak e négyfajta mutató alapján akarja megítélni. Sok egyéb mutató és objektív mutatókkal ki sem fejezhető tulajdonság megismerése szükséges ahhoz, hogy egy iskola munkáját megbízhatóan minősíteni lehessen. Ez azt jelenti, hogy sok iskola van a táblázatokban láthatókon kívül, amelyekben jó munka folyik, és a táblázatokban látható iskolák közt is van több, ahol lehet és szükséges javítani a munkán.

Tetherhordók